

БЕСЕДА НАРКОМА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР В. М. МОЛОТОВА С ПОСЛОМ США В СССР Л. А. ШТЕЙНГАРДТОМ

Разослано: т. Сталину, т. Молотову, т. Ворошилову, т. Кагановичу,
т. Микояну, т. Потемкину, т. Деканозову, т. Лозовскому

1 февраля 1940 г.

Начиная беседу, Штейнгардт [Steinhardt] приглашает тов. Молотова к себе на обед. Тов. Молотов благодарит за приглашение и обещает назвать дату обеда через несколько дней.

Затем посол говорит, что он может приступить к беседе, являющейся целью его прихода, лишь при одном условии: разговор будет строго конфиденциальным, не будет ни коммюнике ТАСС, ни какой-либо другой огласки.

Тов. Молотов отвечает, что поскольку есть такая просьба, то разговор будет конфиденциальным.

Заверив тов. Молотова, что Американское правительство, со своей стороны, не будет оглашать содержания этого разговора, посол заявляет, что некоторое время тому назад несколько правительств побуждали Рузвельта запросить Советское правительство, есть ли какой-нибудь шанс урегулировать конфликт между СССР и Финляндией. Эти обращения к президенту исходили не от Финляндии, Швеции, Англии или Франции, а от совершенно нейтральных стран, Финляндское правительство ничего об этом не знает.

Затем Штейнгардт пространно говорит о позиции Рузвельта, якобы занятой лично им по отношению к СССР. После революции Рузвельт — единственный президент, являющийся "другом Советов". Вильсон [Wilson], Гардинг [Harding], Куллидж [Coolidge], Гуввер [Hoover] не были друзьями СССР и не хотели его признавать. Вопреки общественному мнению, Рузвельт пошел на признание. За последнее время многие обращались к нему с требованиями порвать отношения с СССР, но он на это не пошел. Кандидаты в президенты от республиканской партии уже высказались за разрыв. На это тов. Молотов замечает, что одной из причин провала Гуввера было его враждебное отношение к Советскому Союзу.

Согласившись с этим замечанием, посол продолжает говорить "о симпатиях Рузвельта к Советам" и спрашивает по поручению президента, есть ли какая-нибудь возможность урегулирования конфликта между СССР и Финляндией или это невозможно.

"На свете нет ничего невозможного", — отвечает тов. Молотов.

Посол сообщает, что его правительству важно знать мнение СССР о возможности окончить военные действия. За прекращение военных действий можно привести многочисленные аргументы.

После того как тов. Молотов выражает желание выслушать эти аргументы, Штейнгардт говорит, что он хотел бы прежде всего посмотреть на этот вопрос как человек, изучавший медицину. Когда наступит весна, тысячи трупов, остающихся в Финляндии без погребения, начнут разлагаться и заразят воду, что будет грозить эпидемией чумы не только Ленинграду, но даже и Москве.

Тов. Молотов указывает, что высказанные послом опасения являются преувеличенными и что во всяком случае он и за Москву, и за Ленинград вполне спокоен.

Посол говорит, что он об этом упоминает лишь мимоходом и что, по его мнению, аргументы за окончание военных действий хорошо известны самому главе Советского

правительства, а поэтому он их не будет приводить, но есть ли возможность обсуждать способы окончания военных действий? Может быть, для такого разговора избран неподходящий момент? Если так, то можно обсуждение этого вопроса отложить на будущее, говорит Штейнгардт.

Тов. Молотов отвечает, что он не считает настоящий момент для этого подходящим, но и теперь нет непреодолимых препятствий для урегулирования вопроса. В свое время советское правительство сделало все, что оно могло, для того, чтобы избежать военных действий, заботясь вместе с тем о безопасности советских границ и в особенности Ленинграда, что крайне необходимо в условиях начавшейся европейской войны. Требования советского правительства были минимальными, но тогдашнее правительство Финляндии, не без внешнего влияния, не пошло на соглашение. Опыт военных событий показал, что финляндское правительство оказалось еще более враждебным к СССР, чем это тогда представлялось Советскому правительству. Эта враждебность финляндского правительства была чревата опасными последствиями, которых СССР не мог ожидать пассивно.

Штейнгардт просит сформулировать ему для передачи своему Президенту те условия урегулирования конфликта, которые удовлетворили бы Советское правительство.

Тов. Молотов отвечает, что база для решения финляндского вопроса дана в договоре между СССР и Финляндским народным правительством. Этот договор обеспечивает удовлетворение минимальных советских пожеланий по части безопасности СССР, особенно Ленинграда, и вместе с тем не затрагивает независимости малой страны — Финляндии. Он обеспечивает также безопасность и самой Финляндии. Советское правительство, питая доверие к Народному правительству Финляндии, уступает по этому договору Финляндии территорию, в 16 раз превосходящую ту, которую он сам должен получить. Это стало возможным потому, что между Народным правительством Финляндии и правительством СССР установились отношения дружбы и доверия, чего нельзя сказать о "правительстве" Рюти [Ryti] — Таннера — Маннергейма.

Посол отвечает, что, по его мнению, территориальный вопрос разрешить не так трудно, как вопрос о независимости страны. Независимость страны и правительства — это одно и то же. В Финляндии должно быть такое правительство, которому доверяет правительство СССР и большинство финляндского народа. Такое правительство без особого труда может быть избрано. Штейнгардт напоминает, что в течение последней беседы с ним тов. Молотов хорошо отзывался о Паасикиви.

Тов. Молотов говорит, что во время переговоров Паасикиви произвел на него хорошее впечатление.

"Будет ли СССР доволен финляндским правительством во главе с Паасикиви?" — спрашивает Штейнгардт.

Тов. Молотов отвечает, что ведь Паасикиви и так находится в правительстве. Но сейчас от этого нет никакого полезного результата.

Штейнгардт спрашивает, каково будет отношение СССР к такому правительству, во главе которого будет стоять Паасикиви, имеющий всю полноту власти.

Тов. Молотов отвечает, что на этот вопрос ответить нельзя, пока не известно, что такое правительство будет собою представлять. Тов. Молотов переходит к вопросу о независимости правительства и государства, затронутому послом. Посол сказал, что независимость страны и правительства это одно и то же. Это правильно. Свое отношение к этому СССР показал в договорах с Эстонией, Латвией и Литвой, а также в практике выполнения этих договоров: никакого вмешательства во внутренние и внешние дела этих стран со стороны СССР не имеется. С Финляндией СССР хотел договориться о меньшем, чем с названными странами, с которыми он заключил пакты

о взаимной помощи. Финляндия от такого пакта отказалась, и СССР не настаивал на таком пакте. Период декабря — января показал, что Финляндия готовила враждебные против СССР акты на своих границах. Тов. Молотов указывает, что он не хочет изображать дело так, что Финляндия одна смогла бы напасть на СССР, но при развертывании европейской войны враждебная к СССР Финляндия могла бы стать опасным очагом войны. Тов. Молотов снова подчеркивает, что в отношении независимости Финляндии у СССР не было и нет никаких претензий.

Отмечая, что он высказывает свое личное мнение, Штейнгардт говорит, что в территориальном вопросе можно принять за базис договор между финляндским народным правительством и правительством СССР, но согласится ли СССР с этим?

Тов. Молотов говорит, что, как ему известно, финляндское правительство теперь готово принять те предложения, которые СССР делал во время переговоров, проходивших в Москве. Но теперь, когда пролилась кровь, когда выявилась острота вражды финляндского правительства к СССР, прежние предложения СССР недостаточны с точки зрения безопасности советских границ.

Посол говорит, что если тов. Молотов хочет подождать с конкретным ответом на вопрос о базисе для ликвидации войны с Финляндией, то он, посол, готов возобновить сегодняшний разговор через несколько дней.

Тов. Молотов отвечает, что таким базисом является договор между СССР и Народным правительством Финляндии, договор, который устраивает обе стороны и который, безусловно, будет выполнен полностью, если не сегодня, то завтра. Если же у Американского правительства есть другие предложения на этот счет, то Советское правительство готово их выслушать.

Штейнгардт говорит, что у него таких предложений нет. Единственным их источником может быть Финляндия, но ее не запрашивали. По мнению посла, к соглашению можно прийти, только говоря конкретно и имея под рукой карту и список намечаемых членов правительства Финляндии. Если у правительства СССР будут предложения по урегулированию конфликта, то посол готов их выслушать, когда тов. Молотов этого пожелает.

Заканчивая беседу, тов. Молотов говорит, что если у него будут к послу какие-либо вопросы, то он воспользуется его предложением, если же Американское правительство захочет сделать какие-либо предложения, то посол может обратиться к тов. Молотову

Беседу записал Подцеров

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 24, д. 295, л. 2—6.

Источник: Министерство Иностранных Дел Российской Федерации. Документы внешней политики. 1940—22 июня 1941. XXIII:1. № 34. Москва: Междунар. отношения, 1995.

CONVERSATION OF THE COMMISSAR FOR FOREIGN AFFAIRS OF THE USSR V. M. MOLOTOV WITH THE AMBASSADOR OF THE USA IN THE USSR L. A. STEINHARDT

Sent to: Comr. Stalin, Comr. Molotov, Comr. Voroshilov, Comr. Kaganovich, Comr. Mikoyan, Comr. Potemkin, Comr. Dekanozov, Comr. Lozovsky

1 February 1940

As beginning of the conversation, Steinhardt invites Comr. Molotov for a lunch at his place. Comr. Molotov thanks for the invitation and promises to designate the date of the lunch in a few days.

Then the ambassador says that he can begin the conversation, which is the purpose of his arrival, only on one condition: the conversation will be strictly confidential, there will be no TASS communiqué or any other publicity.

Comr. Molotov replies that as there is such a request, the conversation will be confidential.

Having assured Comr. Molotov that the American government, in return, will not disclose the content of this conversation, the ambassador tells that some time ago several governments urged Roosevelt to ask the Soviet government if there is any chance to resolve the conflict between the USSR and Finland. These appeals to the president did not come from Finland, Sweden, England or France, but from absolutely neutral countries, the Finnish government knows nothing about this.

Then Steinhardt speaks at length about the position of Roosevelt, allegedly keeping him personally busy on relation to the USSR. After the revolution, Roosevelt is the only president who is a "friend of the Soviets." Wilson, Harding, Coolidge, Hoover were not friends of the USSR and did not want to recognize it. Contrary to public opinion, Roosevelt went for recognition. Recently, many have turned to him with demands to break off relations with the USSR, but he did not agree to this. Republican party presidential candidates have already spoken out in favor of a break.

To this Comr. Molotov notes that one of the reasons for Hoover's failure was his hostility towards the Soviet Union.

Agreeing with this remark, the ambassador continues to speak "about Roosevelt's sympathies for the Soviets" and asks, on the instructions of the president, if there is any possibility of settling the conflict between the USSR and Finland, or is it impossible.

"Nothing is impossible in the world," Comr. Molotov answers.

The ambassador reports that it is important for his government to know the opinion of the USSR about the possibility of ending hostilities. There are many arguments for ending hostilities.

After Comr. Molotov expresses a desire to listen to these arguments, Steinhardt says that he would like first of all to look at this issue as a person who studied medicine. When spring comes, thousands of corpses that remain in Finland without burial will begin to decompose and infect the water, which will threaten not only Leningrad, but even Moscow with a plague epidemic.

Comr. Molotov points out that the fears expressed by the ambassador are exaggerated and that in any case he is quite calm for both Moscow and Leningrad.

The ambassador says that he mentions this only in passing and that, in his opinion, the arguments for the end of hostilities are well known to the head of the Soviet government himself, and therefore he will not specify them, but is there an opportunity to discuss ways

of ending hostilities? Perhaps an improper moment was chosen for such a conversation? If so, the discussion about this matter can be postponed for the future, says Steinhardt.

Comr. Molotov replies that he does not consider the present moment to be suitable for this, but even now there are no insurmountable obstacles to resolving the matter. In due time, the Soviet government did everything it could to avoid hostilities, while caring about the security of the Soviet borders and especially Leningrad, which is extremely necessary in the context of the outbreak of the European war. The demands of the Soviet government were minimal, but the that time government of Finland, not without external influence, did not go on for an agreement. The experience from the military events showed that the Finnish government turned out to be even more hostile to the USSR than the Soviet government assumed it then to be. This hostility of the Finnish government brought along dangerous consequences, which the USSR could not wait for passively.

Steinhardt asks those conditions for the settlement of the conflict that would satisfy the Soviet government to be formulated to him for transferring them to his President.

Comr. Molotov replies that the basis for solving the Finnish question was given in the agreement between the USSR and the Finnish People's Government. This treaty ensures the satisfaction of the minimum Soviet wishes regarding the security of the USSR, especially Leningrad, and at the same time does not affect the independence of a small country - Finland. It also provides security for Finland itself. The Soviet government, having confidence in the People's Government of Finland, cedes, under this treaty, to Finland a territory 16 times larger than that which it should receive itself. This became possible because a relationship of friendship and trust was established between the People's Government of Finland and the government of the USSR, which cannot be said about the "government" of Ryti-Tanner-Mannerheim.

The ambassador replies that, in his opinion, the territorial issue is not as difficult to resolve as the issue of the country's independence. The independence of the country and the government is one and the same. Finland should have a government that is trusted by the government of the USSR and the majority of the Finnish people. Such a government can easily be elected. Steinhardt recalls that during the last conversation with him Comr. Molotov spoke well of Paasikivi.

Comr. Molotov says that Paasikivi made a good impression on him during the negotiations. "Will the USSR be pleased with the Finnish government headed by Paasikivi?" - asks Steinhardt.

Comr. Molotov replies that Paasikivi is already in the government. But now nothing useful results from this.

Steinhardt asks what will be the attitude of the USSR towards such a government, headed by Paasikivi, who has the full power.

Comr. Molotov replies that this question cannot be answered until it is known what such a government will represent. Comr. Molotov turns to the question of the independence of the government and the state, raised by the ambassador. The ambassador said that the independence of the country and the government is one and the same. It is right. The USSR showed its attitude to this in treaties with Estonia, Latvia and Lithuania, as well as in the practice of implementing these treaties: there is no interference in the internal and external affairs of these countries on the part of the USSR. With Finland, the USSR wanted to agree on less than with the named countries, with which it had concluded pacts of mutual assistance. Finland refused such a pact, and the USSR did not insist on such a pact. The period of December - January showed that Finland was preparing acts hostile against the USSR on her borders. Comr. Molotov points out that he does not want to portray the matter in such a way that Finland alone could attack the USSR, but with the unfolding of the European war,

Finland hostile to the USSR could become a dangerous hotbed of war. Comr. Molotov again emphasizes that the USSR did not and does not have any claims regarding the independence of Finland.

Noting that he expresses his personal opinion, Steinhardt says that on the territorial issue, one can take as a basis an agreement between the Finnish People's Government and the government of the USSR, but will the USSR agree with this?

Comr. Molotov says that, as he knows, the Finnish government is now ready to accept the proposals that the USSR made during the negotiations held in Moscow. But now, when blood has been shed, when the sharpness of the Finnish government's enmity towards the USSR came to light, the previous proposals of the USSR are insufficient from the point of view of the security of the Soviet borders.

The ambassador says that if Comr. Molotov wants to wait with a concrete answer to the question about the basis for ending the war with Finland, then he, the ambassador, is ready to resume today's conversation in a few days.

Comr. Molotov replies that such a basis is the agreement between the USSR and the People's Government of Finland, an agreement that suits both parties and which, of course, will be fully implemented, if not today, then tomorrow. If the American government has other proposals in this respect, the Soviet government is ready to listen to them.

Steinhardt says he has no such proposals. The only source for them might have been Finland, but she was not queried. According to the ambassador, an agreement can be reached only by speaking specifically and having a map at hand and a list of designed members of the Finnish government. If the USSR government has proposals for resolving the conflict, the ambassador is ready to listen to them when Comr. Molotov wishes it.

Concluding the conversation, Comrade Molotov says that if there comes up any questions for the ambassador, he will take advantage of his offer, and if the American government wants to make any proposals, the ambassador can turn to Comr. Molotov.

The conversation was recorded by PODTSEROB

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 24, д. 295, л. 2—6.

Source: Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation. Foreign policy documents. 1940-22 June 1941. XXIII: 1. No. 34. Moscow: Mezhdunar. otnosheniya, 1995. Computer translation.

SNTL:N ULKOASIAIN KANSANKOMISSAARIN V.M. MOLOTOVIN KESKUSTELU YHDYSVALTAIN SNTL:N SUURLÄHETILÄÄN L.A. STEINHARDTIN KANSSA

Lähetetty: Tov. Stalin, Tov. Molotov, Tov. Vorošilov, Tov. Kaganovitš, Tov. Mikojan, Tov. Potemkin, Tov. Dekanozov, Tov. Lozovski

1. helmikuuta 1940

Keskustelun aluksi Steinhardt kutsuu tov. Molotovin luokseen lounaalle. Tov. Molotov kiittää kutsusta ja lupaa ilmoittaa lounaspäivän muutaman päivän kuluessa.

Sitten suurlähettiläs sanoo, että hän voi aloittaa sen keskustelun, mikä on hänen saapumisensa tarkoitus vain yhdellä ehdolla: keskustelu on ehdottoman luottamuksellinen, siitä ei anneta TASS:in kommunikointia eikä mitään muuta julkisuutta.

Tov. Molotov vastaa, että koska tämä pyyntö on esitetty, keskustelu on luottamuksellinen.

Vakuutettuaan tov. Molotoville, että Amerikan hallitus ei vastavuoroisesti paljasta tämän keskustelun sisältöä, suurlähettiläs kertoi, että jokin aika sitten useat hallitukset vaativat Rooseveltia kysymään neuvostohallitukselta, onko mitään mahdollisuutta ratkaista SNTL:n ja Suomen välistä konfliktia. Nämä vetoomukset presidentille eivät tulleet Suomesta, Ruotsista, Englannista tai Ranskasta vaan ehdottomasti puolueettomista maista eikä Suomen hallitus tiedä siitä mitään.

Sitten Steinhardt puhui pitkään Rooseveltin tilanteesta, joka väitetysti työllisti tämän henkilökohtaisesti suhteessa Neuvostoliittoon. Vallankumouksen jälkeisellä ajalla Roosevelt on ainoa presidentti, joka on "neuvostojen ystävä". Wilson, Harding, Coolidge tai Hoover eivät olleet SNTL:n ystäviä eivätkä halunneet sitä tunnustaa. Yleisen mielipiteen vastaisesti Roosevelt oli tunnustamisen kannalla. Viime aikoina monet ovat kääntyneet hänen puoleensa vaatien SNTL:n suhteiden katkaisemista, mutta hän ei ole samaa mieltä heidän kanssaan. Republikaanisen puolueen presidenttiehdokkaat ovat jo kannattaneet suhteiden katkaisua.

Tässä kohden tov. Molotov huomauttaa, että yksi Hooverin epäonnistumisen syitä oli hänen vihamielisyytensä Neuvostoliittoa kohtaan.

Ollen huomautuksen kanssa samaa mieltä suurlähettiläs jatkaa puhumista "Rooseveltin sympatiasta neuvostoille" ja kysyy presidentin ohjeiden mukaisesti, onko SNTL:n ja Suomen välisen konfliktin sopimiseksi mitään mahdollisuutta vai onko se mahdotonta.

"Mikään maailmassa ei ole mahdotonta", tov. Molotov vastaa.

Suurlähettiläs kertoo, että hänen hallitukselleen on tärkeää tietää SNTL:n mielipide vihollisuuksien lopettamismahdollisuuksista. Lopettamisen puolesta puhuvat useat argumentit.

Kun tov. Molotov tuo esille halunsa kuulla näitä argumentteja, Steinhardt sanoo, että kaikkein ensimmäiseksi hän haluaa katsoa kysymystä sellaisena henkilönä, joka on opiskellut lääketiedettä. Kun kevät tulee, tuhannet ruumiit, jotka jäävät Suomeen ilman hautausta alkavat mädäntyä ja saastuttaa vettä, mikä ei uhkaa yksinomaan Leningradia vaan jopa Moskovaa ruttoepidemian muodossa.

Tov. Molotov tuo esiin, että suurlähettilään ilmaisemat pelot ovat liioiteltuja ja että hän on joka tapauksessa rauhallisin mielin sekä Moskovaa että Leningradia koskien.

Suurlähettiläs sanoo, että hän mainitsi tämän vain ohimennen ja että hänen mielestään argumentit vihollisuuksien lopettamiselle ovat neuvostohallituksen päämiehen itsensä hyvin

tuntemia ja siksi hän ei niitä tuo yksityiskohtaisesti esille, mutta onko mahdollista keskustella vihollisuuksien lopettamistavoista? Onko nyt ehkä valittu epäsopiva hetki sellaiselle keskustelulle? Jos näin on, asiasta keskustelemista voidaan lykätä tuonnemmaksi, sanoo Steinhardt.

Tov. Molotov vastaa, että hän ei pidä nykyhetkeä sopivana sille, mutta edes nyt ei ole ylipääsemättömiä esteitä asian ratkaisemiseksi. Neuvostohallitus teki aikanaan kaikkensa vihollisuuksia välttääkseen pitäen kuitenkin huolta Neuvostoliiton rajojen ja erityisesti Leningradin turvallisuudesta, mikä tuli äärimmäisen välttämättömäksi Euroopassa puhjenneen sotaan liittyen. Neuvostohallituksen vaatimukset olivat minimalistisia, mutta sen hetken Suomen hallitus – ei kuitenkaan ilman ulkopuolista vaikuttamista – ei ollut sopimuksen puolesta. Sodan tapahtumien kokemukset osoittivat, että Suomen hallitus osoittautui olevan vielä vihamielisempi SNTL:ää vastaan kuin neuvostohallitus oletti sen olevan. Suomen hallituksen vihamielisyys toi muassaan vaarallisia seurausvaikutuksia, joita SNTL ei voinut passiivisesti odotella.

Steinhardt pyysi, että ne ehdot, joilla konflikti on ratkaistavissa ja jotka tyydyttävät neuvostohallitusta, tuotaisiin hänen tietoonsa presidentille viemistä varten.

Tov. Molotov vastasi, että Suomen kysymyksen ratkaisun pohja tuotiin esille SNTL:n ja Suomen Kansanhallituksen välisessä sopimuksessa. Tämä sopimus täyttää ja tyydyttää SNTL:n ja erityisesti Leningradin turvallisuuden Neuvostoliiton vähimmäisvaatimukset eikä se samanaikaisesti vaikuta pienen maan – Suomen – itsenäisyyteen. Se takaa myös Suomelle turvallisuuden. Neuvostohallitus, luottaen Suomen Kansanhallitukseen, luovuttaa tämän sopimuksen mukaisesti 16 kertaa suuremman alueen kuin mitä se itse saa. Tämä tuli mahdolliseksi Suomen Kansanhallituksen ja SNTL:n hallituksen välille perustetun ystävyys- ja luottamussuhteen perusteella, mitä ei voi sanoa Ryti-Tanner-Mannerheim-”hallituksesta”.

Suurlähettiläs vastasi, että hänen mielestään aluekysymys ei ole niin vaikeasti ratkaistavissa kuin kysymys maan itsenäisyydestä. Maan itsenäisyys ja hallitus on yksi ja sama asia. Suomella tulisi olla hallitus, johon luottavat sekä SNTL:n hallitus että Suomen kansan enemmistö. Sellainen hallitus voi tulla helposti valituksi. Steinhardt muisteli, että viimeisessä keskustelussaan tov. Molotovin kanssa, että tämä puhui hyvää Paasikivestä.

Tov. Molotov sanoi, että Paasikivi teki häneen hyvän vaikutelman neuvottelujen aikana. ”Olisiko SNTL tyytyväinen Paasikiven johtamaan Suomen hallitukseen?” - kysyy Steinhardt.

Tov. Molotov vastaa, että Paasikivi on jo hallituksessa. Mutta nyt mitään hyödyllistä ei seuraa tästä.

Steinhardt kysyy, mikä olisi SNTL:n asenne sellaista Paasikiven hallitusta kohtaan, jossa hänellä on täydet valtuudet.

Tov. Molotov vastaa että tähän kysymykseen ei voi vastata ennen kuin tiedetään, mitä sellainen hallitus edustaa. Tov. Molotov palaa suurlähettilään esille nostamaan kysymykseen hallituksen ja valtion itsenäisyydestä. Suurlähettiläs sanoi, että maan ja hallituksen itsenäisyys on sama asia. Aivan oikein. SNTL osoitti tätä koskevan asenteensa sopimuksissaan Viron, Latvian ja Lietuan kanssa, samoin kuin siinä, miten nämä sopimukset pantiin täytäntöön: SNTL:n puolelta ei puututa noiden maiden sisäisiin tai ulkoisiin asioihin. Suomen kanssa SNTL halusi sopia vähemmästä kuin äsken nimettyjen valtioiden kanssa, joiden kanssa se oli solminut sopimuksen keskinäisestä avunannosta. Suomi vastusti tällaista sopimusta ja SNTL ei vaatimalla vaatinut sitä. Joului-tammikuun ajanjakso osoitti, että Suomi valmisteli rajoillaan SNTL:lle vihamielisiä toimenpiteitä. Tov. Molotov korosti, että hän ei halua esittää asiaa siten, että Suomi yksin voisi hyökätä SNTL:oon vaan viittaa kehityksessä olevaan sotaan Euroopassa. SNTL:lle vihamielisestä Suomesta voisi tulla vaarallinen sotapesä. Tov. Molotov edelleen korosti, että SNTL:llä ei ole eikä ole ollut mitään Suomen itsenäisyyttä koskevia vaatimuksia.

Korostaen, että hän tuo esille henkilökohtaisen mielipiteensä, Steinhardt sanoo, että aluekysymyksiä koskien sopimuksen perustaksi voitaisiin ottaa Suomen Kansanhallituksen ja SNTL:n hallituksen välinen sopimus, mutta onko SNTL samaa mieltä?

Tov. Molotov sanoo, että hän tietää, että Suomen hallitus on nyt valmis hyväksymään ne ehdotukset, jotka SNTL teki Moskovan neuvottelujen aikana. Mutta nyt, kun verta on vuodatettu, ja kun Suomen hallituksen vihamielisyyden jyrkkyys SNTL:ää kohtaan on tullut esille, aikaisemmat SNTL:n ehdotukset ovat riittämättömiä Neuvostoliiton rajojen turvallisuuden näkökulmasta.

Suurlähettiläs sanoi, että jos tov. Molotov haluaa odottaa antaakseen konkreettisen vastauksen kysymykseen siitä pohjasta, jolla sota Suomen kanssa saataisiin päätymään, hän, suurlähettiläs, on valmis palaamaan tämän päivän keskusteluun muutaman päivän kuluttua.

Tov. Molotov vastaa, että sellainen pohja on SNTL:n ja Suomen Kansanhallituksen välisessä sopimuksessa, sopimuksessa, joka käy molemmille osapuolille ja joka tulee täysin toteutetuksi, jos ei tänään, niin huomenna. Jos Amerikan hallituksella on tästä koskien toisia ehdotuksia, neuvostohallitus on valmis niitä kuulemaan.

Steinhardt sanoo, että hänellä ei ole sellaisia ehdotuksia. Ainoa lähde sellaisille olisi Suomi, mutta siltä ei ole kysytty. Suurlähettilään mukaan sopimukseen voidaan päästä vain yksityiskohdista puhuen kartan ja Suomen hallitukseen ajateltujen henkilöiden luettelon ollessa käsillä. Jos SNTL:n hallituksella on ehdotuksia konfliktin ratkaisemiseksi, suurlähettiläs on valmis niitä kuuntelemaan, milloinka tov. Molotov sitä toivoo.

Päättyessään keskustelun tov. Molotov sanoo, että jos suurlähettilästä koskien ilmaantuu mitä tahansa kysymyksiä, hän käyttää tarjousta hyväkseen ja jos Amerikan hallitus haluaa tehdä ehdotuksia, suurlähettiläs voi kääntyä tov. Molotovin puoleen.

Keskustelun merkitsi muistiin PODTSEROB

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 24, д. 295, л. 2—6.

Lähde: Venäjän Federation ulkoministeriö. Ulkopoliitiikan dokumentteja. 1940-22. kesäkuuta 1941. XXIII: 1. No. 34. Moskova: Mezhdunar. otnoshenija, 1995.